

Til stede > Walter Brüsich (Danmarks Naturfredningsforening), Kim Dahlstrøm (Roskilde Kommune), Marie Lundgaard Davidsdottir (Beredskabsstyrelsen) – Nukleart Beredskab), Lene Elmegaard (Dansk Dekommissionering), Peter Gravesen (GEUS), Rikke Harlou (Strålebeskyttelse i Sundhedsstyrelsen, SIS), Niels Henrik Hooge (NOAH Friends of the Earth Denmark), Claus Kjøller (GEUS), Helle Midtgaard (GEUS), Ole Kastbjerg Nielsen (Dansk Dekommissionering), Poul Erik Nystrup (Beredskabsstyrelsen – Nukleart Beredskab), Heidi Sjølin Thomsen (Dansk Dekommissionering), David Garf Ulfbeck (Strålebeskyttelse i Sundhedsstyrelsen, SIS), Bodil Waagensen (Borgergruppen for en forsvarlig håndtering af det danske atomaffald), Kristoffer Brix Bertelsen (Styrelsen for Institutioner og Uddannelsesstøtte, referent).

Afbud > Ulla Catrine Brinch (Fredensborg Kommune), Anders Christiansen (Kommunernes Landsforening), Sine Beuse Faurby (Danmarks Naturfredningsforening), Jimmy Bruun Felthaus (Styrelsen for Institutioner og Uddannelsesstøtte), Tarjei Haaland (Greenpeace Danmark), Piet Jansen (Veddelev Borger og Grundejer Forening), Rikke Kjærsgaard Sørensen (Roskilde Kommune), Bente Villumsen (Danske Regioner)

27. september 2019

Styrelsen for Institutioner og Uddannelsesstøtte
Direktionssekretariatet

Bredgade 43
1260 København K
Tel. 7231 7800

www.ufm.dk

CVR-nr. 3404 2012

Sagsbehandler
Kristoffer Brix Bertelsen
Tel. 72 31 88 76
kbbs@ufm.dk

Ref.-nr.
19/20939-4

Referat fra 10. møde i det nationale kontaktforum vedrørende radioaktivt affald onsdag den 18. september 2019

Mødet var indkaldt med følgende dagsorden:

1. Gennemgang af dagsorden med henblik på eventuelle tilføjelser
2. Status på den langsigtede løsning per september 2019
3. Dialogproces ved kommende geologiske undersøgelser (bilag 1)
4. Evt.

Ad 1. Gennemgang af dagsorden med henblik på eventuelle tilføjelser

Den udsendte dagsorden blev godkendt.

Ad 2. Status på den langsigtede løsning per september 2019

Kristoffer Brix Bertelsen (KBBS) redegjorde for den overordnede status for den langsigtede løsning (se [dette link](#)):

- Som følge af regeringsskiftet arbejdes der p.t. på at gøre regering og minister bekendt med indholdet af B90/2018 og de igangværende aktiviteter
- Der er lige nu fokus på forberedelse af inddragelse og dialogproces forud for GEUS' rapport med forslag til lokaliteter til geologiske undersøgelser ned til ca. 500 meters dybde (se pkt. 3)
- Udenrigsministeriet vil senere i år rapportere om resultatet af det seneste års sonderinger af muligheden for deponering af det særlige affald i udlandet. Hidtil har enten juridiske, tekniske eller politiske forhold hindret en aftale med dette formål
- Med henblik på afsøgning af eventuel relevant teknologi som alternativ til deponering af radioaktivt affald er det muligt at bringe den såkaldte forsk-

ningsstreng (bl.a. forskningsråd) i spil. Dansk Dekommissionering følger desuden teknologiudviklingen på affaldshåndteringsområdet gennem sin deltagelse i internationale samarbejder og netværk.

Ole Kastbjerg Nielsen (OKN) gav status for ny opgraderet lagerfacilitet (NOL) (se hele præsentationen på [dette link](#)):

- Planarbejdet skrider frem. Et program for en lokalplan for den nye facilitet er blevet behandlet i Roskilde Kommunes Plan- og Teknikudvalg
- Næste skridt er udarbejdelse af visualiseringer af byggeriets påvirkning af det omgivende landskab set fra forskellige positioner
- Lokalplanen forventes vedtaget i begyndelsen af 2021 under forudsætning af samkøring med miljøvurdering
- Ansøgning om miljøvurdering og lokalplananmodning ventes at ske senere i september 2019. Der holdes åbent hus og borgermøde den 11. november 2019, hvor der samme dag også er møde i Kontaktforum Roskilde
- Miljøkonsekvensrapport og lokalplanforslag fremlægges i første halvår af 2020
- En indledende screening i relation til Natura 2000-området i Roskilde Fjord har godtgjort, at byggeriet kan ske uden skade for Natura 2000-området og uden negativ påvirkning af mulighederne for at opfylde målsætningerne for området
- Materiale til totalrådgivningsudbud er under udarbejdelse. Design og krav til byggeri er i proces under inspiration fra lignende anlæg i Holland ([COVRA](#)), Italien ([JRC Ispra](#)) og Tyskland ([KTE Karlsruhe](#))
- Projektering og byggestart ventes igangsat i andet halvår 2021.

Styrelsen for Institutioner og
Uddannelsesstøtte

OKN tilføjede, at der vil ske geotekniske undersøgelser af jordbundsforholdene på Risø-halvøen som led i forundersøgelserne inden projektering.

David Garf Ulfbeck (DGU) tilføjede, at der ud over kommunal planproces og miljøkonsekvensrapport også skal gennemføres sikkerhedsvurdering af det kommende anlæg i medfør af strålebeskyttelseslovgivningen. Den nye facilitet kan først tages i brug efter de nukleare tilsynsmyndigheders endelige godkendelse.

OKN gav til slut et overblik over Dansk Dekommissionerings internationale aktiviteter:

- Som led i den internationale vidensdeling på affaldshåndteringsområdet deltager Dansk Dekommissionering i EU-forskningsprojektet [EURAD](#) på delprojektet "Routes" om affaldsveje og fælles håndteringsløsninger. Fremtidens kompetenceudvikling inden for affaldshåndtering er også en del af EURAD
- Dansk Dekommissionering deltager i Det Internationale Atomenergiagentur IAEA's aktiviteter, eksempelvis i workshoppen "Steps to Sharing" om fælles teknologianvendelse og -udvikling (i samarbejde med [ERDO-arbejdsgruppen](#))
- Dansk Dekommissionering deltager løbende i en række bilaterale aktiviteter, eksempelvis et besøg fra Kroatien i uge 41 om dekommissionering af nukleare anlæg og etablering af lager- og håndteringsfaciliteter. Kroatien står foran dekommissionering af et kernekraftværk i fællesskab med Slovenien.

Heidi Sjølin Thomsen (HST) gjorde rede for Dansk Dekommissionerings forberedende arbejde med slutdepotprogrammet (se præsentation på [dette link](#)):

- Planlægning af processen mod et slutdepot: Hvilke skridt skal tages og i hvilken rækkefølge?
- Fastlæggelse af overordnet depotkoncept, sikkerhedsprincipper og faktorer, som har indflydelse på depotets sikkerhed på kortere eller længere sigt
- Beskrivelse af depotsystemet i dets helhed
- Dansk Dekommissionering har indledt en dialog med [Svensk Kärnbränsle-handtering](#) (SKB) om programudvikling

Walter Brüsck (WB) bad om en status på Dansk Dekommissionerings efterlevelse af påbuddet fra Roskilde Kommune om oprensning under malmbunkerne på Risø-halvøen.

OKN svarede, at der er etableret dræn under bunkerne, som er blevet overdækket. Yderligere udsivning af fluorid, bly og arsen er dermed standset. Der er etableret kontrol for udledning af fluorid m.v. fra rensningsanlæggets udløb. Malmbunkerne vil når muligt blive flyttet til den nye lagerfacilitet, og jorden under oplaget vil blive fjernet eller renses.

Styrelsen for Institutioner og
Uddannelsesstøtte

Peter Gravesen (PG) gav en opdatering om GEUS' studier på grundlag af eksisterende geologiske data i ca. 500 meters dybde (se præsentation på [dette link](#)). Studiet vil give en overordnet beskrivelse af bjergarterne ler, kridt/kalk og krystalinsk granit i relation til en række parametre af betydning for lokalisering af et slutdepot. En serie arbejdsrapporter vil danne grundlag for en endelig rapport med beskrivelse af mulige undersøgelsesområder. Denne rapport vil blive afleveret til Uddannelses- og Forskningsministeriet ved udgangen af januar 2020.

WB spurgte, om Ringkøbing-Fyn Højderyggen var relevant for studiet.

PG svarede, at højderyggen træffes i ca. 900 meters dybde, men vurderes som for dyb og ukendt i relation til det igangværende studie.

Ad 3. Dialogproces ved kommende geologiske undersøgelser

Kontaktforum gennemførte en diskussion på grundlag af det udsendte bilag (se [dette link](#)).

Niels Henrik Hooge (NHH) spurgte til, hvilket niveau dialogen med kommunerne ville blive begyndt på, og hvilket informationsmateriale der ville blive anvendt?

KBBS svarede, at dialogen tænkes indledt på øverste politiske niveau på grundlag af beslutningsforslag B90/2018 og en fremstilling af sagens baggrund og indhold med fokus på kommunernes behov for viden og inddragelse.

Bodil Waagensen (BW) anbefalede, at man ventede med at begynde dialogprocessen til efter offentliggørelsen af GEUS' rapport i 2020. Hvis de mulige undersøgelsesområder ikke er kendt, risikerer man, at lokalsamfundene vil reagere negativt alene på grund af erfaringerne fra forløbet omkring offentliggørelsen af forstudierne til slutdepot i 2011. Omvendt er det nemmere at forholde sig til en

situation, hvor de mulige undersøgelsesområder er fremlagt med fokus på geologiske kriterier.

Kim Dahlstrøm (KD) spurgte til, hvad der ligger i partnerskabsbegrebet. Han fandt, at tidlig inddragelse vil give god mening, hvis der i begrebet ligger en mulighed for at diskutere vilkår, der bidrager til at afbøde eventuelle negative påvirkninger fra et slutdepot. Men det kræver, at dialogen med kommunerne fra starten kan blive konkret og vise, at der er et råderum, som er tilgængeligt for et partnerskab.

NHH fandt, at en tidlig dialog med i princippet alle kommuner kan medføre misforståelser af, hvad målet med dialogen er. Flere kommuner end nødvendigt bliver berørt.

KBBS svarede med henvisning til bemærkningerne til B90/2018, at der ikke er noget i folketingsbeslutningen, der forhindrer, at dialogen kan føres som foreslået af KD.

Styrelsen for Institutioner og
Uddannelsesstøtte

Lene Elmegaard (ELME) foreslog, at det kunne være en fordel at inddrage kommuner, der ikke tidligere har været berørt af sagen, til dialog på et tidligt tidspunkt.

NHH fandt, at det kunne være nyttigt at invitere repræsentanter fra de nye kommuner til en introduktion til sagen og til borgerinddragelse.

KD mente ikke, at der kunne ske noget ved, at GEUS løftede sløret for, hvilke kommuner der på det nuværende grundlag ville være i spil. Det fremgik jo i store træk allerede af det kortmateriale, som GEUS har fremlagt hidtil.

Claus Kjøller (CK) svarede KD, at GEUS ønsker at gennemføre de indledende studier i deres helhed, så man kommer ud med mere fastforankrede data, der kan begrunde de kommende forslag til undersøgelsesområder.

Om virkemidler i den kommende dialog:

- NHH anbefalede, at de kommuner, hvor undersøgelserne skal finde sted, bør inviteres til at deltage i det nationale kontaktforum
- KD anbefalede, at de pågældende kommuner får tilbud om at etablere et lokalt kontaktforum med lokal tilpasning som i Kontaktforum Roskilde
- WB tilføjede, at Danmarks Naturfrednings lokalafdelinger gerne vil deltage i lokale kontaktfora, og jo tidligere de kan etableres, jo bedre
- BW anbefalede, at der fra starten kom opmærksomhed på, hvilke udfordringer der allerede findes i lokalsamfundene, og hvor et slutdepot vil være endnu en belastning. Hun anbefalede personlige møder med borgmestre som indledning på dialogen – ikke sene telefonopkald og en pressemeddelelse som ved offentliggørelsen af slutdepotforstudierne i 2011.

Ad 4. Evt.

Næste møde i det nationale kontaktforum vil blive indkaldt til afholdelse i uge 6 2020, hvor det vil være muligt at diskutere GEUS' rapport om mulige undersøgelsesområder.